

SUOMEN SOTILAS

P. P. P. 1:N 3. KOMPPANIA
PYÖRINEEN UHKEASSA RINTAMASSA

N:o 37

LAUANTAINA 12 P. SYYSKUUTA 1925

HINTA 2:—

P. P. P. 1:N ERIKOISNUMERO

Osakeyhtiö H. Saastamoinen Limited

KUOPIO / PERUSTETTU 1876

SÄHKÖ-OSOITE: LIMITED KUOPIO

Haapaniemen ja Syvänniemen Rullatehtaat, Siikaniemen
Saha, Kuivaamo ja Höyläämö, Syvänniemen Hiiliretortit

Lankarullia, Sahattua ja
Höylättyä Puutavaraa, Laatikkolautoja, Koivuhiiliä

Saastamoisen Faneri Oy.

KUOPIO / SÄHKÖ-OSOITE: LIMIT KUOPIO

Koivuniemen Faneritehdas

Ristiinliimattua ja yksinkertaista Koivufaneria

H. Saastamoinen & Pojat Oy.

KUOPIO / Sivukonttorit Kajaanissa ja Joensuussa

SÄHKÖ-OSOITE: SAASTAMOINEN KUOPIO

Haapaniemen Valssimylly

Ruisjauhoja, Vilja-, rehu- ja siirtomaatavaroita,
Laivaliikettä

Suomen Sokeri Osakeyhtiö

Omistaa
Töölön Auran Waasan Kotkan
Tehtaat

*

PÄÄKONTTORI HELSINGISSÄ
Ludviginkatu N:o 2 * Puhelinkeskus 128 50

Diesen Wood Company Aktiebolag

Viipuri

Valmistaa ja myy
Sahattua ja höylättyä puutavaraa
sekä
Valkaistua sulfaatti-selluloosaa

Suosittelimme hyväksitunnettuja leipä-
valmisteitamme joita kaupassa löytyy seuraavia lajeja

Karjala
—, — hapanta
Työkansa
—, — hapanta
Näkkileipää
—, — maustettuna
Herkkunäkkileipää
—, — maustettuna

**Wiipurin
Höyryleipomo Osakeyhtiö**
Viipuri. Puhelin 21 25. Sähköosoite Höyryleipomo

Matkustakaa

ainoastaan kotimaisilla laivoilla,
niillä matkustatte paraiten, nopeimmin
ja mukavimmin.

Tiedustelkaa sentähden aina
**SUOMEN HÖYRYLAIVA
OSAKEYHTIÖN**

Matkustajaosastolta, Helsingissä
Puh. 30 35, ennenkuin lähette matkalle.

Suomen Tullitikkutehdas Oy.

Viipuri—Puhelin 14 05

Herroille Upseereille, Sotilas- virkailijoille ja Kadeteille

myy

Pl.M:n Intendenttiosasto
myymälästään Punanotkonkatu 4. porras E.
(pihalla) I kerros

vahvistetun mallin mukaisia
vaatetus- ja varustarpelta

Myymälä auki klo 10—4,
lauantaisin ja juhlapäivien aattoina 10—2.

F. Klingendahl & Co O.Y.

TAMPERE

suosittelee hyväiksi tunnetuita tuotteitaan Herrojen puku- ja
päällystakkikankaista

ERIKOISALA: Upseerien puku-, housu- ja päällystakkikankaat sekä Sotilas-sarka

Vaatikkaa

aina vieressä olevalla tavaramerkillä varustettuja tavaroita

Sillä tämä merkki takaa tavaran hyvän laadun!

KOJONEN & K: OY.

PUUTAVARA- JA LAIVALIIKE

*

KONTTORIT: Viipurissa ja Savonlinnassa.

SAHAT: Sulkavan Höyrysaha, Sulkava.
Pikisaaren Höyrysaha, Lappeenranta.

LAIVATELAKKA: Pääskyniemen laivatelakka &
konepaja, Savonlinna.

SÄHKÖOSOITE: Kojoset.

OY Pohjoismaiden Yhdyspankki

Pääkonttori: Helsingissä
Haarakonttoreita: Helsingissä Pohj. Espl. 19
Maaseudulla 51 paikkakunnalla.

Omat varat Smk. 320.000.000:—

Pankilla on eri tileillä yleisön varoja talletettuina
yli kahden miljaardin Suomen markan.

Pankin Notariaattiosasto ottaa hoitaakseen sekä
yksityisten henkilöiden että rahastojen ja yhdistysten
arvopapereita varsin kohtuullisilla ehdoilla.

Sähköosote: UNITAS.

Lassila & Tikanoja Oy.

Vaasa * Helsinki

TUKKUKAUPPA

◆

Suosittellemme

PUKU- JA PAITATEHTAAMME

hyviksi tunnettuja valmisteita

Heikkilä & Kestilä

Oy.

Tampere

*

Koneellinen Puku- ja Alusvaatetehdas

Suosittellee

Tampereen Teollisuusnäyttelyssä 1922
palkittuja teoksiaan

Hankintakykyisin alallaan

Rek. tavaramerkki

Sähköos.: Pukuliina

Puhelimet: Johtajat 2 29, Konttori 2 08

Dalton

KIRJOITTAVA

Yhteen-, kerto- ja vähennyslaskukone
AINOASTAAN 10 NÄPPÄINTÄ

Yksinmyyjä Suomessa:

OY. KONTTORITARPEITA

HELSINKI. ESPLANAADINK. 8

SUOMEN SOTILAS

SUOMEN ARMEIJAN JA SUOJELUSKUNTAIN YHTEINEN VIIKKOLEHTI
VAPAUSSODAN INVALIDIIDIEN LIITON VIRALLINEN AANENKANNATTAJA

Kokevuosikerran hinta 50:—
Puolivuosikerran „ 27:50
52 numeroa vuodessa

Toimitus: Päätoimittaja Maisteri *Arvo Sipilä*, toimitussiht. Maisteri *Tauno Karilas*. — Armeijasta: Jääk.majuri *H. Nurmio*, Jääk.majuri *V. Heikinheimo*, Kapt. *V. E. Tiltel*. — Suojeluskunnista: Piiripääll., Kapt. *A. Karimo* ja suojeluskuntain urheilun edustajana Luutnantti *V. Toivaala* Yliesik. — Taloudenhoitaja: Luutnantti *Eero Ant. Wuorinen*. — Julkaisija: Osakeyhtiö Suomen Sotilas. — Toimitus ja konttori: Helsinki, Erottaja 4. Puh. 106 03

Yksityisnumerot . . . 2:—
Kaksiosnumerot . . . 4:—
Ilmottushinta 1:10 mm.

POLKUPYÖRÄJOUKOT

Nuorimpia jäseniä armeijassamme ovat polkupyöräpataljoonamme, jotka perustettiin meillä vasta vuoden 1920 jälkeen. Siksi lieneekin p.p.-joukkojen kouluutus ja koko toiminta sangen tuntematonta »suurelle yleisölle», vaikkakin tähän osataan vaikuttaa myöskin se, etteivät p.p.-joukot vielä ole voineet »erottaa» itseään jalkaväestä niin paljon kuin ne tulevaisuudessa tulevat tekemään erillisen kouluutuksensa ja erikoisten ominaisuuksiensa takia. Nämä joukot ovat jo lyhyenä elinaikanaan osoittaneet olevansa jalkaväen välttämättömiä apuvoimia, kuulumatta itse silti jalkaväkeen, sillä viime mainittuna p.p.-joukkojen käyttö on »hyvän» tuhlaimista. P.p.-osastojen toimintaa voidaan kehittää vielä paljon hyödyllisemmäksi, kun vain ehditään saada tarpeeksi kokemuksia.

P.p.-joukkojen kouluutukselle on luonteenomaista monipuolisuus ja suuri vaihtelevaisuus, sillä ollakseen kelpo p.p.-sotilas täytyy miehen osata ampua hyvin (kiväärillä ja pikakiväärillä), pyöräillä ja hiihtää hyvin, laskea mäkeä taitavasti sekä kyetävä hyvin lukemaan karttaa. Mutta kaiken tuon oppiminen tuottaakin suurta vaihtelua ja uutta innostavaa tuoreutta sotilasharjoituksiin.

Polkupyöräjoukkojen perusominaisuudet ovat: nopeus, liikkuvaisuus, kestävyys, äänettömyys ja näkymättömyys.

Nopeus ja liikkuvaisuus kuuluvat p.p.-joukoille vieläkin suuremmassa määrin kuin ratsuväelle, sillä polkupyöräosaston päivämarsi on kaksi kertaa

pitempi kuin ratsuväen, puhumattakaan jalkaväen päivittäisestä marssisaavutuksesta, ja silti on p.p.-sotilas taistelukykyinen tuon marssin suoritettuaan. Yleisenä käsityksenä lienee, että p.p.-joukot tarvitsevat liikkumiseensa hyviä teitä, mutta tosiasia on, että nämä osastot kykenevät etenemään huonoja teitä, polkuja, vieläpä tietöntä maastoakin pitkin. Tällöin täytyy p.p.-sotilaan kuitenkin olla kouluutettu siihen, että hän kykenee kuljettamaan pyöräänsä pahimmassakin ryteikössä ja talvella laskemaan suksillaan metsäisiäkin kukkularinteitä. Näin vasta saavutetaan suurin liikkuvaisuus ja nopeus.

Kestävyyttä vaaditaan sotilaalta kyetäkseen ajamaan 150 km päivämarssin ja sen jälkeen taistelemaan, etenkin jos tuollainen uudistuu useana päivänä. Huonot sääsuhteet kysyvät p.p.-sotilaalta enemmän sitkeyttä ja kestävyyttä kuin sivustakatsoja luuleekaan.

Äänettömyys on eräs p.p.-joukkojen tärkeimmistä ominaisuuksista, sillä juuri tämä seikka tuottaa niille mahdollisuuden suorittaa yllätyksiä, mikä on aivan välttämätöntä mainitun aselajin sissi- ja tiedustelutehtävissä. Näitä suoritettaessa vaaditaan vielä näkymättömyyttä, ja tämä saavutetaan käyttämällä kulloinkin sopivaa maastoa ja tarkoituksenmukaisia marssimuotoja sekä suorittamalla liikkeet nopeasti.

Edellämainitut p.p.-joukkojen ominaisuudet säännöstelevät myöskin toimintamahdollisuuksia. Pa-

Pyörämarssilla.

Hiihtomatkalla lumivaipoissa.

raiten soveltuvat ne sissitehtäviin, tiedustelu-uorituksiin, jälkijoukoille, nopeisiin miehitystehtäviin j. n. e. Suoranaisiin jalkaväelle kuuluviin suorituksiin ei p.p.-joukkoja yleensä käytetä, sillä ne ovat »liian hyviä ja vähälukuisia tuhlata tuollaisiin».

Meidän maastomme tarjoaa p.p.-joukoille mitä parhaimmat mahdollisuudet toimia, sillä metsäisellä ja kukkulaisella seudulla on edullista käydä liikuvaa ja yllättävää sissisotaa. Edelleen voivat p.p.-tiedustelijat saada varjoisilla teillämme helposti tarpeellisen suojan vihollisen tähytystä vastaan. Jälkijoukkona toimiessaan voi p.p.-osasto taas helposti ja nopeasti irrottautua vihollisesta

mutkaisilla ja suojaisilla teillämme ja tuottaa vastustajalle yllätyksiä toisen toisensa jälkeen.

Vaikka p.p.-joukoilla jo on suuria edellytyksiä toimia maastossamme, voidaan kokemukset vaarinottaen tulla vieläkin parempiin tuloksiin. Nykyiset vähäiset kokemuksetkin osottavat p.p.-joukoilla olevan mahdollisuuksia saavuttaa hyviä tuloksia jalkaväen apujoukkoina ja onhan niillä nopeutensa, liikkuvaisuutensa ja yllätyskykynsä perusteella paraat edellytykset olla ensi turvana rysää vastaan, jota tärkeää tehtävää pataljoonamme tällä hetkellä täyttääkin.

V — nen.

Pyörien puhdistus — p. p.-pojan jokapäiväinen homma.

Kärki on saanut tulta edestä ja pikakivääri mennyt aseisiin.

Käyttäkää

NESTOR
SAIPPUAA

NESTOR
SAIPPUAA

sopii
PESU- sekä TOALETTI-
saippuaksi

NESTOR

on
MIELLYTTÄVÄ
SAUNASAIPPUAA

P. P. P. 1:n komentaja, jääkärimajuri Isakson.

P. P. P. 1:n upseeristoa kev. 1925.

P. P. P. 1:N SYNTY JA KEHITYS

Joitakin viitteitä pataljoonan menneisyydestä.

Ennen Tarton rauhaa seisoj Kannaksen rajavartijana vuoden päivät joukko-osasto, joka kantoi Käkisalmien läänin rykmentin nimeä. Yksinomaan rajanvartiointia varten oli rykmentti perustettu ja kunnialla se vaikean tehtävänsä suorittikin. K. L. R:n kunniamarssin sanat, »sua hengin puolustamme, sen vannomme synnyinmaa» eivät enää olleet korulauseita, vaan kuulien vinkuessa ja ryssän uhatessa rajaa sai jokainen rykmenttiläinen monasti henkensä uhalla suojella maataan.

Tuli Tarton rauha ja sen mukana rykmentin hajottamiskäskey. K. L. R. oli kadottanut merkityksensä — näin selitettiin korkeammalta taholta — ja niinpä joukko-osaston lyhyt, mutta kunniasura päättyi huhtikuun 20 päivänä 1921. Rajan vartiointi luovutettiin tulliviranomaisille, mutta osan kunniaakkaasta velvollisuudestaan K. L. R. kuitenkin jätti kahdelle jälkeläiselleen, ensimmäiselle ja toiselle polkupyöräpataljoonalle — nykyisille P. P. P. 1:lle ja P. P. P. 2:lle.

Rykmentin ensimmäisestä ja toisesta pataljoonasta muodostettiin kustakin uusi polkupyöräpataljoona, I. Py. P. ja II. Py. P. ja samanaikaisesti hajoitettiin Viipurissa toimineet polkupyöräpataljoonat. Uudet joukko-osastot jäivät rajalle ollakseen rauhan aikana varsinaisen vartioston tukena ja jou-

tuivat näinollen jatkamaan ainakin osittain »isänsä» työtä.

I Py. P. sijoitettiin Kellomäelle, joka kuten tiedettäneen on Venäjälle pistävän »pussin» suulla. Pataljoonan ensimmäiseksi komentajaksi määrättiin nykyinen T. R:n komentaja, silloinen jääkärimajuri, nykyinen jääkärieverstiluutnantti Heiskanen ja komppanioiden päälliköiksi jääkärikapteenit Leander ja Kuokkanen sekä jääkäriiluutnantti Forsman. Harvoja poikkeuksia lukuunottamatta oli upseerikunta sama kuin I./K. L. R:ssä.

Kuten I. Py. P:n nimestäkin saattaa päätätä, oli sen tarkoituksena kesäisin liikkua pyöriillä. Kuitenkaan ei pyöriä kuulunut ensimmäisenä tuleviksi muuta kuin pienempi määrä sotasaaliina saatuja, joten pataljoona sai tyytyä toimimaan jalkaväen ohjesääntöjen edellyttämässä puitteissa. Varusteet ja aseistuksen peri I. Py. P. entisen K. L. R:n ensimmäiseltä pataljoonalta, joten se kaikin puolin oli rinnastettava minkä jalkaväkiosaston kanssa tahansa. Vasta talvella, kun sukset saatiin vetää esiin, pääsi »pyyppee» polkemaan omia latujaan ja näyttämään maailmalle oikean tarkoituksensa ja luonteensa.

Suotuisiksi ei pataljoonan alkuaikoja voitane väittää, ja tie olisi voinut nousta pahastikin pystyyn,

Henkivakuutus on kotien turva!

Isänmaan ja kotikonnun suojaajat! Oletteko Te ja omaisenne riittävästi suojatut? Ellette, vakuuttakaa henkenne! Edullisen vakuutuksen myöntää Teille

suomalainen suuryhtiö

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö SALAMA

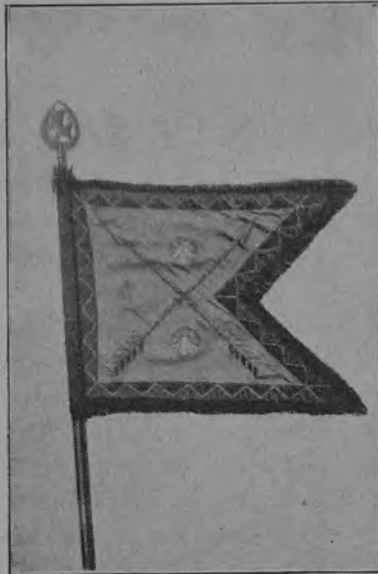
ellei I. Py. P. olisi saanut haltuunsa hajoitetun ensimmäisen polkupyöräpataljoonan käyttövaroja. Näillä saamallaan rahoilla joukko-osasto sai kipeimmän tarpeen tyydytetyksi ja niinpä pataljoona saattoi tositeolla ryhtyä kouluutustyöhön.

Rajan läheisyys löi leimansa koko toimintaan ja kaikkialla kulki punaisena lankana tietoisuus siitä, että minä hetkenä tahansa oli oltava yhtenä miehenä valmiina puolustamaan kotoista maaperää ja tarpeen tullessa kyettävä toimittamaan hyökkäävää vainolainen takaisin tuolle puolen Rajajokea. Saapuville alokaille huomautettiin jo ensimmäisillä oppitunneilla siitä, että vaikka oltiinkin keskellä entistä venäläistä huvila-asutusta, jossa ryssäläisyys vielä selvästi pisti silmään, seistiin kuitenkin suomalaisella pohjalla, jota tuli viimeiseen asti puolustaa. Ja että muutama kilometri riitti rajalle mentäessä, sen tiesi jokainen...

Kuten edellä mainittiin, saattoi I. Py. P. jo elinikänsä ensimmäisenä talvena erikoistua omalle alalleen toimimalla yksinomaan suksijoukkona. Sukset tarjosivat suuremman liikkumisnopeuden minkäläisessä maastossa tahansa, joten tällainen kulkutapa suunnilleen vastasi pyöräilyä kesällä. Kun varsinaista hiihto-ohjesääntöä ei tällöin vielä ollut olemassa, sai kouluutus jossain määrin kokeilevan luonteen. — Pääpaino pantiin taistelukouluutukselle, mikä tuntuukin luonnolliselta, kun kysymyksessä on rajaseutujoukko. Ristiin rastiin hiihrettiin lähitienoot ja runsaista kokemuksista otettiin tarkka vaari, jotta P. P. P. 1:stä — nimitys oli muuttunut syyskesällä — saataisiin tehokkaasti iskevä ja joustava joukko-osasto.

Halua ja intoa yllämainitunlaatuiseen kouluutustyöhön riitti runsaasti, mutta edistymistä jarrutti suuresti etenkin se, että majoitusolot olivat vaatimattomasti sanoen kurjat. Kunnollisista kasarmeista uskallettiin puhua vain pyhinä, ja P. P. P. 1. asusti todellisuudessa hajallaan olevissa ränsistyneissä ryssäläishuviloissa. Pataljoona oli sijoitettu yli kolmenkymmeneen eri rakennukseen mikä mil-läkin kulmalla Kellomäkeä. Kesähuviloita kun olivat, eivät rakennukset talvella tarjonneet edes kunnollista suojaa kylmyyttä vastaan. Vasta kun saatiin käytettäväksi entisen venäläistyttämiskoulun tilava kivitalo — sekään ei ollut mikään kehuttava kasarmi — parani asiantila huomattavasti.

Kesällä 1922 sai P. P. P. 1. viimeinkin kauan kaivatut pyöränsä. Hyviä ne eivät olleet tällöinkään, mutta joukossa oli sentään »Opel»mallisia sotilaspyöriä, joita myöhemmin saatiin koko pataljoonalle. Pyöräharjoitus pääsi heti hyvään vauhtiin ja taaskin täytyi kouluutuksen käydä kokeilun merkeissä, sillä laatuaan ensimmäisenä pyöräjoukko osastona ei P. P. P. 1:llä ollut minkäänlaista p. p.-ohjesääntöä käytettävänä. Päähuomio kiinnitettiin uuden asela-

P. P. P. 1:n lippu.

jin sovelluttamiselle nykyaikaiseen sodankäyntiin. Toimiala tarjosi kiittollisen maaperän kokeilulle ja tyydytyksellä voitiin jo ensimmäisenä ajokautena panna merkille, ettei oltu isketty kiveen polkupyöräjoukkoja perustettaessa rajaseudulle.

Jossain määrin vakiintuneena jatkui pataljoonan toiminta seuraavana talvena ja keväänä. Väli-aikaisten ohjesääntöjen mukaan tapahtuvan kouluutuksen ohella jatkuivat kokeilut entiseen tapansa ja p. p.-aselaji oli alinomaisen vaalinnan esineenä.

KAIKENLAISIA

Torvisoittimia Omaa tekoa, **Puupuhallussoittimia** ja

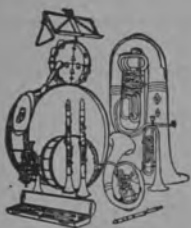
Lyöntisoittimia

Orkesteria tai sooloittoa varten

Oy. R. E. Westerlundin Musiikkikaupassa

Helsinki, P. Esplanadink. 37. Puh. 681

Kuvallinen hinnasto Smk. 2: - postimaksua vastaan.

Jokaisen sotilaslääkärin mieluisa velvollisuus on tutustua E. Luukkosen kirjaan

Taistelukaasut

joka juuri on ilmestynyt kustannuksellamme. — Arvokas ja monipuolinen teos. Kuvitettu.

Oy. SUOMEN SOTILAS

Helsinki

Näihin aikoihin kokeiltiin n. s. kääntöpyörillä, mutta osottautuivat ne kuitenkin epäkäytännöllisiksi. Sensijaan malliksi lähetetyt »Husqvarna»-pyörät osottautuivat erittäin sopiviksi ja kestäviksi ja pitkien kokeilujen jälkeen hyväksyttiinkin »Husqvarna» armeijan pyörämalliksi. Kuitenkin pataljoona sai odottaa vielä kevääseen 1925, ennenkuin se sai vahvuutensa edellyttämän määrän mainittuja pyöriä. Nämä mainiot kulkuvälineet osaltaan vaikuttivat siihen, että pataljoonan elämässä alkoi ripeämmän kehityksen aika.

P. P. P. 1:n kaksi ensimmäistä elinvuotta olivatkin menneet alituisten kokeilujen merkeissä ja pataljoona oli kokonaisuutenakin jossain määrin keskeneräinen. Vuosi 1923 kului kuitenkin vakiinnuttamistyössä ja merkittävimminä muutoksina parempaan päin on pidettävä sitä, että uusi, erittäin tarkoituksenmukainen p. p.-puku otettiin käytäntöön, ja että pataljoonan vahvuutta lisättiin perustamalla kolmen komppanian lisäksi neljäs. Uuden komppanian päälliköksi määrättiin jääkärikapteeni Flink.

Vahvuuden lisääminen, niin suotavaa kuin se muuten olikin, toi mukanaan vaikean epäkohdan, jonka voittamisessa oli täysi työ. Mainitun toimenpiteen kautta pataljoonan suuruus lähenteli rauhanaikaista jalkaväkirykmenttiä, mutta tästä huolimatta aliupseerivahvuus pysytettiin samana kuin jalkaväkipataljoonassa. Seurauksena oli tietenkin kouluutusvoimien puute ja ainoaksi keinoksi jäi turvautua asevelvolliseen alipäällystöön. Sellaisen kouluuttamisessa oli P. P. P. 1:n aliupseerikursilla aimo urakka. Pataljoonan keskuudessa oli jo aikaisemmin toiminut väliaikaisena mainitun laatuinen laitos, mutta sen asema vakiinnutettiin 1. 1. 24. perustamalla koulun johtajaa varten kapteenin vakanssi. Korpraali- ja aliupseerikoulun ensimmäiseksi vakituiseksi johtajaksi tuli sen monivuotinen päällikkö, kapteeni Pöyhönen.

Keväällä 1924 vaihtui P. P. P. 1:n johto, sillä jääkärieverstiluutnantti Heiskanen, joka oli toi-

minut pataljoonan komentajana alkuvuosina ja taidolla johtanut joukko-osastoa vaikeuksien voittamisessa, siirtyi T. R:n komentajaksi. Hänen tilalleen määrättiin jääkärieverstiluutnantti Ahlroth, mutta tämänkin kunnioitetun ja etevän johtajansa menetti pataljoona kuluvan vuoden huhtikuussa, jolloin jälleen nimitettiin uusi komentaja.

Merkitapaus pataljoonan historiassa oli 16. 5. 23, jolloin P. P. P. 1. sai oman lippunsa Viipurin naisilta. Siitä lähtien on pataljoona seissyt lipullisena

Kannaksen rajalla valmiina puolustamaan koko maata ja lähinnä Karjalaa, jonka pääkaupungin naisilta se sai vastaanottaa viirinsä.

Armeijan ryhdyttyä parantamaan majoitusoloja rakennettiin P. P. P. 1:lle Puolustusministeriön toimesta uudet kasarmit Terijoelle. Marraskuussa 1924 pääsi Esikunta muuttamaan uusiin suojiin ja pian sen jälkeen toinen puoli pataljoonasta sai omat kasarminsa. Tarkoituksena on sijoittaa koko P. P. P. 1. Terijoelle, mutta aikeen toteuttaminen jää tietenkin riippumaan isä Valtion anteliaisuudesta. Terijoen asemataustassa on tilaa vaikka rykmentille ja paikkakunnan keskeinen asema, tyyppilinen Kannaksen maasto, läheinen raja

ja maanmainio ranta tekevät seudun sopivaksi garnisoonipaikaksi.

Suurin piirtein katsoen ja etenkin näin jälestäpäin muistellen tuntuu P. P. P. 1:n kehitys kaikesta huolimatta sangen tasaiselta ja rauhalliselta. Vaikeuksiaahan on ollut, mutta näyttää siltä kuin rajaseutu olisi inspiroinut pataljoonassaan lujan halun ponnistaa eteenpäin. Vieläkään ei P. P. P. 1:tä voida pitää valmiina joukko-osastona, vaan on sillä nuorena ja eri koisenaaselajina vielä paljon opittavaa. Työtä riittää siis vielä runsaasti, mutta päällystön vakaumuksena on se, että pataljoona päivä päivältä edistyy. Ja varmaa on, että miehistökin vankkana puolustaa vartiopaikkaansa Karjalan kannaksella ja kunnialla kantaa rajaseutujoukkojen oransinreunaisia, vihreäpohjaisia olkaimia.

Vuoden Suomen mestari seiväshypyssä. 4/P. P. P. 1:n päällikkö kapt. Vanonen hipoo pilviä.

P. P. P. 1:n sotilaskoti —
pyöräpoikien paras tyyssija vapaa-aikana.

P. P. P. 1:n siistissä sairaalassa
saavat sairastuneet pojat hyvän hoidon.

HENKISESTÄ ILMAPIIRISTÄ P. P. P. 1:SSÄ

Kirj. patalj. pastori.

Joukko-osaston henkistä tilannetta tarkasteltaessa on vaikea löytää varsinaisesta työstä tällä alalla mitään erikoista, joka ei olisi samanlaista kaikkialla muuallakin armeijassa. Mutta se henkinen ilmapiiiri, jossa joukko-osasto kulloinkin elää, vaihtelee majoituspaikkojen mukaan. Siinä onkin nähdäksemme seikka, joka tässä suhteessa voi tarjota jotakin erikoista tarkastelun aiheeksi. Erikoisesti on tärkeää, että sotilailta itsellään on oikea kuva siitä ja lienee se jonkun verran mielenkiintoinen suurelle yleisöllekin, varsinkin kun on kysymys monessa suhteessa niin huomattavasta paikkakunnasta kuin Terijoki.

Tämä seikka on tärkeä juuri sen vuoksi, että ympäristö aina kuitenkin jossakin määrin pyrkii vaikuttamaan niin yksityisen kuin kokonaisen ryhmänkin sieluun. Tästä juuri Karjalan kannaksen väestö on hyvänä esimerkkinä. Kuuluu on Karjalan kansan uljuus ja suurpiirteisyys, mikä aina tulee näkyviin kun on kysymys aatteellisista asioista ja oman yksityisen edun uhraamisesta niitten hyväksi. Vapaussotamme historia tietää kertoa monta mainiota tarinaa todisteeksi tästä. Mutta äärimmäällä rajaseudulla asuva osa tätä väestöä ei kuitenkaan ole voinut vastustaa sen henkisen myrkyä vaikutusta, jota rajan läheisyys vuosikymmenien kuluessa hiljaa ja huomaamatta on sen sieluun vuodattanut. Siitä puhuu rajaväestön tunnettu siveellinen rappiotila vakavaa, voimakasta kieltä.

Väestönsä ja koko olemuksensa puolesta on Terijoki ainutlaatuinen garnisoonipaikka Suomessa. Itse alkuperäisestä paikkakuntalaisväestöstä täytyy sa-

noa paljon hyvääkin. Se tekee sen vaikutuksen, ettei se enää ole mitään nousukasväkeä omista oloissaan. Se on vuosikymmenien kuluessa, Pietarin jättiläismäisen keon liepeillä ja sen kanssa alituisessa yhteydessä eläen, tullut ymmärtämään, että tarvitaan ainakin muutamia siveellisiä ominaisuuksia, jos mieli säästyä tuon yhdestä ihmiskohtalosta vähävalittävän jättiläiskoneiston säälittömällä varmuudella jokaisen näissä kohdin hairah-tuneen murskaavien jauhinkivien kidasta. He mieskohtaisesti ovat väkijuomiin nähden tavallisesti pädättyviä, jopa ehdottomiakin, sukupuolisiveellisyteen nähden heillä voi olla ainakin itseensä nähden hyvinkin jyrkät mielipiteet. Varmasti on heidän joukossaan monta vilpittöntä, jopa esimerkiksi kelpaavaa ihmistä, mutta yleensä saa sen vaikutuksen, ettei kaikki tämä ole hyvää hyvän itsensä vuoksi, vaan jotta oma elämä vaurioilta varjeltuisi. On tapauksia, jotka osoittavat että raha saa nämä ihmiset unhoittamaan periaatteensa, kun se vain ei heidän yksityistä elämäänsä pääse pahasti häiritsemään. Kauppa ja keinottelu täällä kukoistavat! Rahan ottaminen on periaate ja kanta, josta terijokilainen usein hämmästyttävän uskollisesti kiinni pitää, mutta valitettavasti miltei ainoa periaate.

Tämä vielä olisi kuitenkin jotenkin siedettävää, mutta kun ottaa huomioon, että tänne on maan kaikilta ääritä kerääntynyt elostelijain ja keinottelijain suuri roska joukko, joka kaikkialta muualta on hylkiönä pois häädetty, mutta nyt täällä vietää mitä hillittömintä elämää, niin täytyy sanoa,

»PUSSIN» SUULTA JA POHJALTA

Rajaseutupakinaa P. P. P. 1:n kotipuolesta.

Uriaan aukoessaan Rajajoki ennen mereen laskemistaan sai päähänsä tehdä aimo mutkan Venäjälle päin. Näin Suomi hyötyi sievoisen kappaleen maata — 17 km. pitkän ja noin 6 km. leveän tosin vain, mutta kylliksi suuren paria perunamaata varten. Kaikenkarvaisista sodista ja rytköistä huolimatta on raja pysynyt samana ja joen mutkan muodostama pussi kurkotellut Nevan suuseutuja.

Venäläistä ei tietenkään miellyttänyt suomalaisten liika läheisyys, ja siksi ryhtyivät partaniekat oikein hartiantakaa venäläistytämään »pussin» asujamia.

Terijoki, Kellomäki, Kuokkala, Ollila — kaikista piti tulla venäläistä maaperää. Luonto näytti suosivan iivannan aikeita, sillä maanmainio ranta houkutteli taajan pietarilaisen huvila-asutuksen seudulle. Koko tienoo oli piankin pienintäkin kolkkaa myöten palstoitettu, ja sinne tänne kasvoi sipulipäisiä kirkkoja ja ryssänkouluja. . .

Ajat muuttuivat ja järkyttivät pietarilaisten suunnitelmia pahan kerran, ja niinpä Kellomäen venäläistytämiskoulussa nykyään majailee puoli pataljoonallista supisuomalaisia p. p. — poikia, jotka vihellellin risteilevät pyörillään ryssän tekemiä teitä ja vain hammasta purren ajattelevat rajantakaista naapurua.

»Pussi» kokonaisuudessaan on yksi vallankumouksen surkeimpia uhreja — suuremmissa mittakaavassa on sen kohtalo aivan sama kuin tuhansien ylhäissyntyisten venäläisten, jotka nyt riepuniekkoina kerjäläisinä talusteleivät pitkin maailmaa. Pietarin huvila-asutusten yksi kauneimpia, Terijoen pitkä, on nykyään Suomen kurjimpia seutuja. Komeitten huviloitten ja loistavien

ettei Terijoki sellaisenaan väestönsä puolesta juuri ylentävästi vaikuta sotilaitten herkästi vastaanottavaan mieleen.

Paikkakunnalla on kuitenkin valveutunutkin osa väestöä, joka, tuntien edesvastuuta niitten nuorten miesten puolesta, jotka tänne ovat isänmaan velvoittamina erikoisesti juuri tätä seutua aseillaan suojaamaan saapuneet, on pystyttänyt pienen viihtyisän sotilaskodin suojellakseen senkautta miehiämme uhkaavilta vaaroilta. Siitä sotilaat ovat useammin kuin kerran tunnustaneet, että se on ainoa paikka Terijoella, missä he tuntevat olevansa kuin kotonaan hyvien ystävien seurassa. Toivottavaa olisi, että yhä useammat isänmaan puolustuk-

puutarhojen paikalla on enää irvikuva entisestä — tekisi mieli sanoa suorastaan menneen loiston luuranko. Masentavalta tuntuu ajaa tällaisen seudun halki, jossa tienvarsia reunustavat vanhuuttaan kaatuneet aidat ja luhistuvat talot. Mielellään lisää vauhtia — suunnilleen samoin tuntein kuin pikkupoikana hauutuumaan ohi mennessä.

Siellä täällä ruohottuneissa puutarhoissa järsii lehmä nurmikkoja kuin purevasti ivaten ihmisten laskelmia.

Asujaimitta »pussi» ei silti kokonaan ole jäänyt. Teri-

joella ja Kellomäellä etenkin, mutta muuallakin on väkeä koko viljalti. Jos ryhtyisi seudun asutusta tutkimaan, tulisi hyvin kirjaviin tuloksiin — tapaisi runsaasti venäläisiä pakolaisia, toinen toistaan korkeampaa syntyperää, mutta joukossa myöskin keisarillisen hovin ylinuohoojaan verrattavia henkilöitä — löytäisi rehellisiä suomalaisia maanviljelijöitä, mutta silmänpistävän luokan muodostaisivat hiukan epämääräiset »kulasit», jotka rajaseutu lukuisine mahdollisuuksineen on houkutellettu »pussiin».

Kaksi viimeksimainittua ryhmää nehän saavat runsaan toimentulonsa kumpikin omalla tavallaan, mutta sensijaan jää arvoitukseksi se, miten pakolaisryssät saavat limppunsa ja teensä irti. Kauppaa he tekevät, se on totta, mutta silläkään eivät kaikki voi elää. Jälle jää joukko heikäläisiä, joille ei ole mitään, vaan elävät päivästä toiseen kuin taivaan linnut ikään.

Kysäsin erältä Kuokkalassa leivoksia kaupustelevalta venakolta, (kreivitär vähintään, uskallan väittää) miten heikäläiset tulevat toimeen.

»Ah, leipää on kyllä joka päivä ja vihanneksia näin

sen ja sotilaitten parasta harrastavat liittyisivät tukemaan toiminnallaan tätä työtä. Näissä oloissa, jos missään tarvitaan tällaisen asian puolesta kaikkien voimien yhtenäistä rintamaa, jota mitkään sivuseikat eivät saa häiritä.

Täällä ei ole vain rajantakainen vihollinen, joka on meitä lähempänä kuin ainoatakaan muuta joukko-osastoa maassa, täällä uhkaa myöskin siveellisen mädän ja sielun alhaisuuden tartunnan vaara hyvinkin peloittavana. Siksi meidän on oltava, sotilaat, kaksinkerroin valppaina ei vain ensimmäisenä sotilasvartiona rajojemme vaarallisimmalla kohdalla, vaan myöskin omien sydäntemme ovilla, syvästi tietoisina siitä, mistä on kysymys.

Rajajoki rautatiesillan kohdalla. Oikealla Venäjän puoli.

KAMERAN KEKO ELÄMÄSTÄ

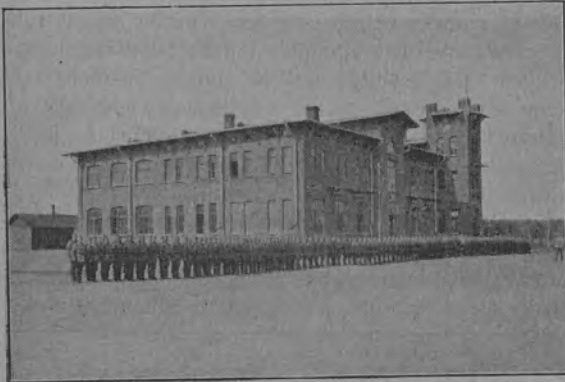

1.

Ensimmäisenä asevelvollisista kokoonpantuna joukko-osa
kohtaa. Etelässä Pietari, idässä Venäjä, lännessä Kr
— mutta silti on mielissä into ja halu vaaran tullen
omalle puolelleen. Muinaisten sissien tavoin — odot

2.

3.

4.

1. Komppania valmiina lähtöön manöövereille.
2. Pataljoonan aliupseeristo pyöräilee kasinonsa puutarhassa.
3. Kellomäen kasarmi. Moni kakku päältä kauris j. n e. soveltuu hyvin rakennukseen nähden.
4. P. P. P. 1:n avara ruokasali Terijoella. Neljänsadan miehen voimalla siellä soppaa syödään. . .
5. Maailman kuulu, Terijoen ranta p. p. poikien kansoittamana.

5.

ROMAA P. P. P. 1:N TRAJALLA

osajoukko P. P. P. 1. visusti kannaksen rajan vaarallisinta
Kronaštaadt satoine tykkeineen ja vain pohjoisessa Suomi
en ja iskemään hyökkääjä siksi kunnes se on ajettu takaisin
lotu ja hiljaa — ja viimeiseen mieheen asti, jos tarvitaan!

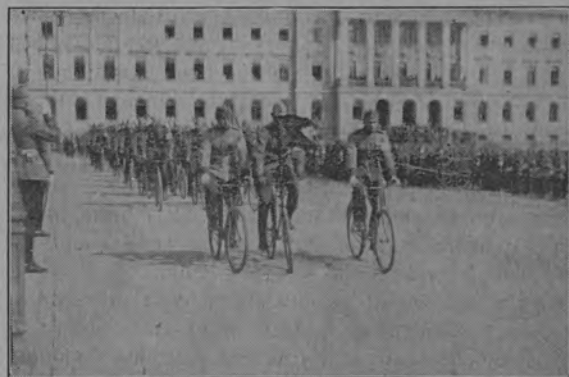
1.

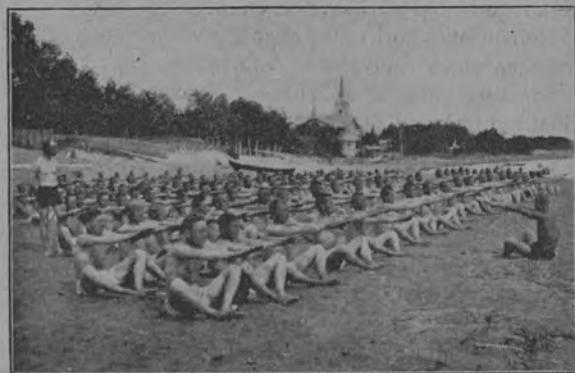
2.

3.

4.

5.

1. „Naapuri” seisoo mahtavana rajaviivalla ja latelee vain bolshevikin itsensä ymmärrettäviä haukkumasanoja.
2. 1/P. P. P. 1 kasarminsa edustalla.
3. Lähdössä pyöräkilpailuun.
4. Pataljoona sivuuttaa Tasavallan Presidentin armeijan lippujuhlassa. Hiljaa ja joustavasti käy ohimarssi. . .
5. „Sivulle, ylös — eteen ylös” kaikuu avaralla „rivieralla” ja poikien kasvoista loistaa tyytyväisyys.

kesällä. Muutamilla on lehmä ja siitähän saa paljon.» vastasi hän huolettomasti, »mutta talvella on vaikeata. No, viime talvi meni hyvin, sillä tytär, joka on Viipurissa tehtaan töissä, lähetti 150: — kuussa.»

Taitaisi meikäläiselle olla vaikeata finanssieroita kuu-kauden elanto tuolla summalla, ryssä pystyy siihenkin, tosin omalla tavallaan: syö kymmenen päivää »törssäillen» ja paastoa seuraavat kymmenen.

Yhdestä seikasta vakuuttauduin pakolaisten kanssa juttellessani, nim. siitä, että me sivustakatsojat pidämme heidän asemaansa kurjempana kuin he itse. Ryssän »yhden päivän linnun» luonteella elää pelkällä auringonpaisteella ja suolakurkulla — eikä aina eläyttävä parempien aikojen toivokkaan näytä sammuneen, joten elämällä on sentään jotain tarjottavana. Raja vetää venäläisiä pakolaisia puoleensa, sanotaan, ja väitetään, että nyt tulisi toistumaan sama ilmiö kuin Ranskan vallankumouksen jälkeen, jolloin emigrantit suurissa joukoin asettuivat rajalle odottamaan parempia päiviä.

Nämä tuhannet pakolaisryssät pitäisi vain toimittaa kauemmaksi rajalta, sillä täällä »pussissa» ovat he vain haitaksi.

Rajan läheisyys on lyönyt varman leimansa seudun muihinkin asukkaisiin. »Kulassi» on rajan ilmapiirin välttämätön tuote ja siinä suhteessa kansainvälinen tyyppi. Mutta kolmaskin väestöryhmä: maanviljelijät ja muut työllä itseään elättävät eivät suinkaan kaikissa tapauksissa ole supisuomalaisen ammattiveljensä kaltaisia. Venäläinen huvila-asutus aikoinaan tarjosi monella liian helpon toimeentulon ja raskaaseen työhön tottumattomina he ovat aika pulassa. Parhaimmaksi keinoksi huomaavat tällaiset henkilöt ansaita leipänsä kaikenlaisella valonaralla kauppatoiminnalla.

Sangen pätevä kuvan »pussin» asukkaitten kannasta Suomen itsenäisyyden suhteen antoi eräs keskustelu tapaamani ukon kanssa. Kysäisin aluksi noin vain muina miehinä miltä elämä nykyään kilometrin päässä rajalta tuntui. Mies tahtoi nähtävästi olla suuripiirteinen, koska vakavasti päätteli, että oli oikea Luojan onni se Suomen itsenäistyminen — ryssäkin kun samaan kauppaan ajettiin huut hiiteen.

Minulla oli omat syyni epäillä ukon vilpittömyyttä. Saadakseni ehken sotilaspukeni aiheuttaman jäykkyyden sulamaan mielestä aloin puhua rahasta, kaupasta ja hyötymisestä ylipäänsä. En iskenytkaan kirvestä kiveen, sillä pian oli ukko kuin säkenöivä soihtu. Hän kertoi menneistä hyvistä ajoista, ystävällisistä iivoinoista ja tuottavista myyntimatkoista Pietariin. Aikansa huokailtuaan nykyistä »kurjuutta», (ukon suhteen sana ansaitsee siteerauksen) pudottaa äijä huuliltaan harvakseen:

»Olisi vielä se Venäjän vallan aika niin näilläkin seuduilla eletäisiin herroiksi.»

Iivana tuli rauhallisena tupakalle, kiitti ja kumarsi.

Siinä sitä oltiin! Ukon isänmaallisuus oli tuulen teillä ja hurskaana mies oli kääntynyt rajaseudun Mekkaan — rahaan — päin. »Sic transit gloria mundi» sinul-lekin ukkeli, vaikket juuri korkealta tipahtanut nykyisille teloillesi.

Sama mies väitti, ettei hän pelännyt sotaa, mutta sen kuultuaan emäntä nosti sellaisen metelin, että ymmärsin siinä talossa pamp-pailevin sydämin kuunneltavan jokaista Venäjältä

kuuluvaa harjoituslaukaustakin.

Rajajoen varsilla voisi ajatella tapahtuvan minkä idyllisen lemmentarinan tahansa. Joki on kaunis ja mikään ei näytä häiritsevän syvää hiljaisuutta. Jos tapaat rantatöyräällä suomalaisen tullivartijan on hyvä, mutta siihenpä supistuvatkin merkit Rajan läheisyydestä. Suomenpuoleiset lapset uivat Rajajoen matalassa vedessä ollen viattomassa illossaan rauhan vertauskuvia. Bolsheviikit ovat kuitenkin tuiman tarkkoja rajastaan. Ei edes rantaniittyjen mehevää heinää saada aina korjata. Pelkäävät inkeriläisen talonpojan kahlaavan joen yli paremmalle puolelle ...

Ampumista kuulee harvoin ja silloinkin on kysymyksessä jonkun salakuljettajan takaa-ajo tai öiseen pimeään hermostuneisuuttaan pamautteleva polsuvarrtija.

Vasta Rajajoen aseman seutuilla huomaa selvästi, että ryssä on vastaisella rannalla. Rautatiesillan päässä on vihreälakkinen vartija ja Valkeasaaren asemalta näyttää liikenne olevan vilkasta. Sotaväkeä, — »Siestarjoen rajavartiorykmenttiä» — on runsaasti liikkeellä ja sotilasautoja näkee tavantakaa.

Rajan Venäjänpuoleinen siltavartio antaa hyvän ja samalla meille edullisen kuvan puna-armeijankurista. Vahtimies on unisen näköinen ja haukottelee tavantakaa hartaasti, käyden lopulta istumaan läheiselle halkopinolle, mutta jättäen kiväärinsä vartiotuvalle. Kuluu runsas tunti ja turhaan odotan miehen lähtevän liikkeelle — parantumattomasti unisena torkkuu hän auringon paahteessa. Paikalle ajaa auto ja joku korkea herra tulee tarkastamaan vartiointia. Miehemme ei hätäänny, vaan nousee pystyyn, ilmoittaa jotain ja — istuu. Koko ajan on kivääri kymmenen metrin päässä.

»Ilman jokea olisi tullut meidän puolellemme», tuumii oppaana oleva tullivartija. Vähemmästäkin!

Samaisen unisen äijäkuvan saimme houkuteluksi sillalle tupakkaa maistelemaan. Nähtyään rehellisen »Fordi» rasian heittää mies kiväärin olalle ja tulee taakseen vilkuillen luoksemme. Ensi töikseen antaa hän meille kättä ja tervehtii kohteliaasti — ottaa sitten tupakan ja kiittää kuin gentlemanni. Mies ei ole aivan tavallinen kaaliryssä, vaan hiukan vinoista silmistä päättäen jostain kirgiisineuvostolasta peräisin. Vietävän hienó käytös kuitenkin.

Tällävälän on kamerani ehtinyt polsun huomaamatta toimia parikin kertaa. Viimein vartija kuitenkin äkkää

kavalat tuumani — hämmästytti, mutta naurahtaa kuin sovittaakseen jotain ja sanoo selvällä suomenkielellä
»Ah, veli.»

Sanoo ja painuu kiireesti vartiokopilleen, hartioillaan suuri synty, sillä neuvostolaisia on kielletty antamasta valokuvata itseään — syytä en tiedä.

»Ah, veli» — sanoi polsu ja painui omalle puolelleen.

Päiväkausia »pussin» rajoilla ajettuaan ja opittuaan ainakin jossain määrin tuntemaan polsujen edesottamisia ja kuultuaan rajavartioidelta tusinoittain meheviä juttuja neuvostolan pojista, palaa paljon lohdullisempaan kotipuoleen. Ei se ryssän kuri juuri häviä ole ja jos ottaa huomioon, että naapurivaltakunnalle näytetään

ryssät olisi ajettava Kannaksen rajalta pois ja seutu tehtävä suomalaiseksi. — Rajanhan pitäisi olla valmis itse puolustautumaan, ja syntistä olisi väittää sen nyt pystyvän siihen.

Tykkineekeri.

VIKINGVOIDE antaa korkeimman kiillon vähimmällä työllä. Se ei tahri eikä tahmaa niinkuin muut puhdistusaineet, eikä jätä jälkeensä mitään paksua kovettumaa, eikä nahkaa pilaavaa kerrostumaa, vaan leviää ohuesti, jonkavuoksi nahan asu ja pehmeys säilyy. Viking voiteen täydellisesti tieteellinen nahkaa säilyttävä kokoonpano lisää tuntuvasti jalkineiden kestävyyttä.

**Suomen Teollisuus
Osakeyhtiö Viking Ab.**
Helsinki

Mainioista parhain —

on se periaate, joka STRENGBERGIN tehtaista on kehittänyt **Pohjoismaiden suurimmat.** —
Polttakaa **FENNIAA JA SAIMAA**
Kokemuksen tulos — Korkein laatu.

Ab. Ph. U. Strengberg & C:o Oy

LAUSUNNASTA

Esitämme seuraavassa joukon lausuntaa koskevia seikkoja, mitkä saattavat olla hyödyksi upseereille ja aliupseereille, jotka komentaessa joutuvat sangen paljon viljelemään ääntään.

Lausuntataidetta on harjoitettu varhaisista ajoista alkaen. Arvellaanpa vanhojen hindujen jo puolituhatta vuotta ennen meidän ajanlaskuamme tutkineen huolella kielensä puheääntä.

Enemmän kuitenkin tunnetaan kreikkalaisten lausunnallista puhetaitoa ja avarissa ulkoilmateattereissa harjoitettua näyttämölausuntaa. Kreikassahan, kuten tunnettua, pyrittiin kaikkien kykyjen sopusointuiseen kehittämiseen. Terveessä ruumiissa piti olla terve sielu, mikseipäs sitten terve ääni. Ei voinut tulla kysymyksenkään kreikkalaisella näyttämöllä änkyttäminen ja epäselvä ääntäminen. Usein tapahtuikin, että sellaiset sorakieliset näyttelijät herättivät pahennusta, ja kansan osoittaessa huudoin ja vihellyksin paheksumistaan he saivat näyttämökorokkeelta lähteä tiehensä koturineeneen.

Kreikkalaiset panivat huomiota suureen ääneen ja huolelliseen ääntämiseen. Herodotos kertoo ihailien muutamasta suuriäänisestä miehestä, joka jaksoi huutaa Hellespontin yli. Kreikan suurin puhuja, Demosthenes, harjoitteli puhumista ja lausumista meren rannalla koettaen voittaa äänellään aaltojen pauhinan. Pistipä vielä kiviäkin suuhunsa ja yritti puhua selvästi. Niinikään ylämäkiä juokseminen sekä samanaikainen huutaminen oli tarkoitettu äänen vahvistukseksi. Niinpä sitten tästä miehestä kehittyi suuri puhuja, joka ei huvittanut Ateenan rahvasta ainoastaan maukkailla pikkujutuilla, vaan herätti myös kansassa nukahtaneen kansallistunnon.

Cicerosta tiedetään, että hän valmistui huolellisesti puhujakutsumukseensa, nauttien kreikkalaisen mestarin opetusta arvattavasti Demostheneen klassillisen lausuntametodin mukaan.

Roomalainen kaunopuheisuuden opettaja Quintilianus ryhtyi tarkemmin tutkimaan puheääntä. Teoksessaan »Institutiones oratoriae» hän on sitä mieltä, että puhujiksi ja lausujiksi tullaan varhaisista lapsuusvuosista harjoitetun perusteellisen »treenauksen» jälkeen. Lyhyesti sanoen: »fiunt oratores». Hän luokittelee puheäänien seuraaviin lajeihin: ääni voi olla joko kirkas tai varjokas, pehmeä tai terävä, ohut tai täyteläinen, kova tai taipuisa, soinnukas tai kumea. Nykyisessä suomalaisessa sanankäytössä tunnemme samat äänet, vaikkakin eri sanoin. Puhutaan »metallisointuisesta», käheästä, kuulakkaasta, syvästä, heleästä ja väräjävästä äänestä.

Nykyään tahtoo olla vallalla käsitys, että laulutaide on korkeampaa kuin lausuntataide. Tällainen harhaluulo johtunee kai siitä, että lausuntataide teatterista erillisenä taidelajina on vasta alullaan. Luulotellun helppouden vuoksi on sitä paljon viljelty kaikenlaatuisissa juhlissa ja seurailtamissa. Lausunta ei ole kuiten-

kaan samaa kuin sisältäluku. Mutta lausuntataiteella on yhtä hyvät edellytykset muodostua jokamiehen taiteeksi kuin laululla, tosin vasta pitkän, *vuosiakin* kestävän harjoittelun jälkeen.

Laulu on oikeastaan *venytettyä* lausuntaa. Muuta eroa ei ole. Lausunta vaatii yhtä paljon eri sävelasteita kuin laulukin. Samaten eri sointisävyjä. Sävelen voima ja pituus ovat lausujan tehokeinoja yhtä paljon kuin laulajankin. Lausunnalla on kuitenkin se etu, että lausuja voi paljon enemmän vaikuttaa ilmeillään kuin laulaja. Tämä johtuu siitä, että laulaja pitkiä säveliä vetäessään joutuu pitämään kasvonlihaksensa pingoitettuna, eikä voi niinmuodoin huolehtia mimiikistään. Sensijaan voittaa taas yksinlaulu säestyksestään, jota ei suinkaan tee melodraama (lausunta ja sen säestys).

Lapsen ääni pilataan jo nuoresta pitäen sangen usein niin sanotun katkismuslukunuotin sallimisesta. Tästä muodostuu vuosien kuluessa vikoja ääniliimiin, joita ei myöhemmin leikkauksellakaan voida poistaa. Myöhemmin laulajana, esitelmöitsijänä, pappina, komentavana upseerina tai voimistelunopettajana ja näyttelijänä saa hän katkerasti katua totuttautumistaan virheelliseen ääntämistapaan. Katkismuslukunuotti ei ole ainoa virhe. Änkyttäminen, sanojen toistaminen, ähkeminen ja honottaminen puheessa tai sanojen välissä, joihin voi vielä liittyä varsin epämiellyttävä irvistys, kurkkun tai nenään lausuminen. Kaikkien pahimmalta tuntuu sentään teennäinen puhetapa, johon kuuluu m. m. l-kirjaimen pehmentäminen (muljeeraus) ja s-kirjaimen terävöinti. Hullunkuriselta kuulostaa myös »totellinen sytämensivistys».

Ennen lausumista tulee osata hengittää oikein. Lyhythenkiset yksilöt älkööt esiintykö lausujina, ennenkuin ovat oppineet hengittämään, sillä läähätyksiä ja hengen äänekkäitä sisäänvetoja ei ole hauska kuulla. Heille suositeltakoon runsaasti hengitysvoimistelua, johon kuuluu sisään- ja uloshengitystä, hengen pidättämistä, ei kuitenkaan enemmän kuin on tarpeellista, kuiskausta j. n. e.

Komentavat upseerit ja aliupseerit pilaavat usein äänensä taitamattomalla karjumisellaan ja herättävät tällä lisäksi alaisissaan tyytymättömyyttä. Komentosanan tulee olla lyhyen ja se on lausuttava terävästi huulia, hampaita ja kieltä hyväksennekäyttäen. Ääni saakoon kaikupohjan rinnassa ja pääonteloissa, pääkaiku saadaan parhaiten pitämällä päätä jonkun verran taivutettuna eteenpäin.

Miellyttäväsointisen, reippaan ja selkeän komentoäänien tavoittelemisen olkoon jokaisen hyväksi ja suositukseksi aikovan sotilaan päämäärä. Aikojen kuluessa ääni harjoiteltuna vahvistuu ja suurenee, joten se saattaa valtavana vyöryä monia satoja metrejä laajan harjoituskentän yli. Vanhassa Suomen armeijassa oli kenraali Ramsaylla sellainen ääni. Se oli lisäksi järeä ja karski niin että kukaan ei voinut olla sitä tottelematta. Siis oikea sotilaan ihanneääni.

HISTORIALLISTIA SOTILASKASKUJA

Kun Vähässä Aasiassa asuvat kreikkalaiset ateenalaisten tukemina nousivat kapinaan mahtavaa Persian kuningasta Dareiosta vastaan, ei Dareios paljon välittänyt tuosta kapinasta, vaan kysyi ainoastaan, ketä nuo ateenalaiset olivat. Kuultuaan, että he olivat pieni kansa meren toisella puolen, hän virkkoi:

— Oi Ormuzd, anna minun kostaa noille ateenalaisille!

Ja jotta hän paremmin muistaisi päätöksensä, piti hänelle erään hovimiehen joka päivä, kun hän istui pöytänsä, kolme kertaa toistaa nämä sanat:

— Herra, muista ateenalaisia!

Hän käytti samanlaista menettelytapaa kuin Rooman senaatin istunnoissa Cato, joka jokaisen lausuntonsa, koskipa se mitä asiaa tahansa, päätti sanoilla: »Muuten olen sitä mieltä, että Kartago on hävitettävä!»

Taistelussa ateenalaisia vastaan Dareios ja hänen seuraajansa kuitenkin lopulta joutuivat häviölle.

* * *

Kun persialaisten kuningas Xerxes saapui miljoonarmeijoineen Kreikkaa valloittamaan, herätti se kreikkalaisissa suurta kauhistusta. Vain Spartan kuningas Leonidas säilytti mielenmalttinsa ja lähti puolustamaan Thermopylain vuorisolaa ottaen mukaansa 300 spartalaista.

Kun eforit huomauttivat, että hänellä oli mukanaan liian vähän sotureita, huomautti hän:

— Meitä on aivan riittävästi siihen, mitä aiomme tehdä.

Näin sanoessaan Leonidas ajatteli sitä, että he menivät varmaan kuolemaan. Kun Xerxes lähetti sanaanastajan hänen luokseen käskien häntä luovuttamaan aseensa, vastasi Leonidas lyhyesti:

— Tulkaa ottamaan ne!

Kun sitten muuan trakialainen kertoi, että persialaisia on niin paljon, että heidän nuolensa pimittävät auringon, vastasi eräs sparttalainen:

— Sitä parempi, silloin saamme taistella siimeksessä.

Leonidasta ja hänen sparttalaisiaan olisi tuskin voitu voittaa, ellei muuan petturi olisi näyttänyt persialaisille kiertotietä, jota myöten he saattoivat hyökätä spartalaisten selkään.

Kun spartalaiset lähtivät sotaan, ilmoittautui tarjokkaaksi eräs ontuva mies nimeltä Androkliides. Ruumiinvian takia ei häntä kuitenkaan tahdottu ottaa mukaan.

— Minä luulin, että te tarvitsette soturia taistelua eikä pakoon juoksemista varten, — virkkoi silloin Androkliides.

* * *

Tebeläisten päällikkö Epaminondas oli muinaisajan suurimpia sotapäälliköitä. Mantineian ratkaisevassa taistelussa v. 362 e. Kr. tebeläiset hänen johdollaan

voittivat, mutta itse hän sai keihään iskun rintaansa. Keihään varsi taittui ja kärki jäi haavaan.

Lääkärit sanoivat, että hän kuolee heti kun keihäänkärki vedetään haavasta. Epaminondas pyysi silloin lääkärejä odottamaan ja kysyi:

— Missä on kilpeni?

Siihen aikaan oli näet tapana, että se, joka kuniakkaasti oli kaatunut taistelussa, kannettiin kotiin kilven päällä. Kilpi tuotiin Epaminondaalle. Sitten hän kysyi:

— Kutka voittivat?

— Tebeläiset, — vastattiin hänelle.

— Olen elänyt kylliksi, — virkkoi silloin Epaminondas, — sillä minä kuolen voittajana.

Näin sanottuaan hän veti keihäänkärjen haavasta. Eräs hänen urhoollisista sotatovereistaan sanoi murheellisenä:

— Sinä kuolet, Epaminondas, etkä jätä jälkeesi yhtään poikaa, joka päättäisi työsi.

Kuoleva Epaminondas vastasi siihen:

— En jätä teille jälkeeni yhtään poikaa, vaan kaksi kuolematonta tytärtä, Leuktran ja Mantineian taistelut.

* * *

Kun Aleksanteri suuri saapui öiseen aikaan Dareioksen leirin luo, neuvoi Parmenios häntä käyttämään pimeyttä hyväkseen hyökätäkseen vihollisen kimppuun.

— Ei, toverini, — vastasi Aleksanteri, — minä en tahdo voittoa varastaa.

»KENRAALI»

Erästä jääkäristä, jota kutsuttiin »kenraaliksi» olemme kuulleet seuraavat kaskut Saksassa olon ajoilta.

Kerran oli »kenraali» noutamassa ruokaa. Asteli kii-
rettä pitämättä soppakannut käsissään juoksuhaudassa,
kun — tuli ja leimaus — muudan venäläisten ampuma
»breinzünder» räjähti aivan »kenraalin» pään päällä ja
ilmanpaine — onneksi hänelle — löi miehen juoksu-
haudan pohjaan ennenkuin hän itse asiasta aavistikaan.
Alitajunnassaan hän kuitenkin muisti soppakannut ja
vaistomaisesti säilytti käsi niiden tasapainon. Hengäs-
tyneenä saapui »kenraali» kämppään ja puuskahti:

»Penteleen ryssät! Olivat vähällä ampua sopat maa-
han. Ei toki kuitenkaan muuta kuin tuosta yhdestä
kannusta vähän läikähti, eikä se onneksi näy olevan
minun astiani.»

Sanoi ja alkoi lusikoida herneitä poskeensa.

Hänen unilahjansa oli kadehdittava. Kun esim. yöllä
herätettiin vartioon, vastasi »kenraali» aina: joo, joo.
Mutta elleivät toverit kämpässä pitäneet huolta, että
hän todellakin meni, oli hän pian syvällä unen rauhalli-
sessa helmassa. Saattoipa hän joskus vetää saappaatkin
jo jalkoihinsa, mutta siitä huolimatta vielä nukahti taas.

Eräänä aamuyönä hälytettiin koko komppania ase-
miin. Silloin tapahtui ennen näkemätön ihme: ensimmäi-
nen mies paikoillaan oli »kenraali». Ja vasta paikalleen
päästyään hieroskeli viimeisiä unenrippeitä silmistään
sekä tuumi:

»Kas, kun minäkin heräsin.»

Tasavallan Presidentin Sotilaskäsky N:o 47.
Kadettikoulun v. t. johtaja, eversti Sixtus *Hjel-*
man vapautetaan sanotusta toimesta, jäämällä
Kadettikouluun. Jääkärimajuri Heikki Eliel *Nur-*
mio Yleisesikunnasta määrätään Kadettikoulun
v. t. johtajaksi.

V. I. LIITON UUTISIA

Vapaussodan invalidien eläkkeet.

Ottaen huomioon V. I. Liiton asiasta tekemän
anomuksen, on Valtioneuvosto tulo- ja menoarvio-
esityksessään ehdottanut Eduskunnalle, että Edus-
kunta myöntäisi määrärahan 600 % koroituksen
suorittamista västen Vapaussodan invalidiille lisäys-
osaan erikoisen ruumiinjäsenen menettämistä.
Näin ollen tulevat siis toivottavasti nämä lisäys-
osat, jotka tähän saakka on suoritettu ilman min-
käänlaista kalliinajanlisäystä, maksettaviksi samassa
suhteessa koroitettuina kuin varsinaisetkin eläkkeet.

Invalidiarpajaiset.

Kansalaiset, muistakaa Vapaussodan invalidi-
deja ostamalla Vapaussodan Invalidien liiton järjestä-
mien Invalidiarpajaisten arpoja. Arvan hinta Smk.
2: — kpl.

»**KONE**»
HISSIT
ovat parhaat!

Valmistaa maan ainoa erikoistehdas

AB. KONE OY.

Helsinki

PÄÄVOITTOJA: Smk. 50,000: — arvoinen maa-
tila huvila tai osakehuoneusto, »Harley-Davidson»
moottoripyörä sivuvaunulla, Niittokone, hopeinen
kahvikalusto, ompelukone, Radiovastaanottaja, sepa-
raattori, gramofoni, y. m.

Lopullinen arvonta voitoista tapahtuu tämän
vuoden aikana.

Arpoja myyvät m. m. kaikki maamme Lotta-
Svärd yhdistykset ja voidaan niitä tilata osoitteella:

VAPAUSSODAN INVALIDIEN LIITTO;

Helsinki, Kruunuhaank. 4. Puh. 21025.

Karjalan rajan takaa

KARJALAN KANSANNOUSU päättyi verivirtoihin.
Parhaat miehistä pääsivät Suomeen pakoon, hei-
koimmat sortuivat naisten ja lasten kera vieraitten
villitsijöiden jalkoihin. — Karjalan vapaustaistelua
sekä elämää rajan takana kuvailevat voimakkaasti
seuraavat Karjalan pakolaisten itsensä, sala-
nimen turvissa julkaisemat kaunokirjalliset uutuuudet:

Jukka Kontio: Suomalaista verta

Romaani rajantakaisesta Karjalasta. Hinta 15:—

Tekijä antaa kerrassaan järkyttävän kuvan rajan-
takaisista oloista *sellaisina kuin ne nykyhetkellä to-*
dellisuudessa ovat. Suurenmoisen vauhdikkaasti on
esitetty tarina karjalaisesta pakolaisesta, joka rajan
taakse pujahdettuaan löytää kotionsensa raikattuna
ja kosta verisesti kärsimänsä vääryyden.

L. L. Jyrähmi: Pakolaiset

Karjalaisaiheinen näytelmä. Hinta 8:—

»Siinä on näytelmä! Olimme me suomalaiset kuinka
nitaita ja kylmiä tahansa, yksikään sydän ei jää kyl-
mäksi, kun tuon näytelmän näkee! Näkee sen kur-
juuden, johon Karjalan kansa on vaipunut, näkee
ne ristiriidat, jossa se elää.» (Ilkka.)

WERNER, SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

**Aseseppä-kersantin,
Kenttä-kersantin,
Muonittaja-alikersantin sekä
Kenttä-alikersantin**

toimet Autopataljoonassa Helsingissä julistetaan täten pätevien hyviä suosituksia omaavien henkilöiden haettaviksi.

Ilmoittauduttava papin-, sotilaslääkäri-, kansalaiskunto-, koulu- y.m. todistuksineen ja sotilaspasseineen 20. 9. 25 mennessä Aut. P:n Esikunnassa Katajanokka, Helsinki.

Suomen Hansikastehdas

Lång & Willför Oy.
Vaasa

valmistaa
PARHAITA NAHKAHANSIKKAITA

Saatavana kaikkialla hyvin
lajitelluista herrainvaatetus- ja hansikasliikkeistä

VELJ. HELENIUS

PUUSEPÄNLIKE HELSINGISSÄ
ANTINKATU 31
PUH. 07801

SUOSITTELEE
hyviksi tunnettuja
puusepän alaan kuuluvia töitä

**Oy. Axel von Knorringin Teknillinen
Toimisto,**
Helsinki
sekä jälleenmyyjämme.

AB. VICTOR EK OY.

Perust. 1885. Sähköos.: Victorek.
Pääkonttori: HELSINKI
Haarakonttorit: Hanko, Turku, Vaasa

SPEDITIONILIKE
Höyrylaivatoimisto, Vakuutusasiamies, Laivan-
varustaja, Rahtaus toimisto, Laivan-
meklari, Hiilentuonti.

Oy. Wicander & Larson

Turku
Helsinki - Tampere - Viipuri - Vaasa

Linoleumia | Tapetteja
Mattoja | Korkkitekoksia

HYPPÖSEN KENKÄTEHDAS

OSAKEYHTIÖ

TAMPEREELLA

Suosittellee
siroja ja lujia jalkineitaan sekä erikoisia sotilas- ja suojeluskuntalaissaappaita

Sähköosoite: Kenkähyppönen

Puhelimet: 344, 1662, 1664, 1666

E. Hansson

Helsinki - Vladimirink. 11
Puhel. 3333 & 2411
asunto 2255

*Siirtomaantavaroiden
tukkukauppa*

Tri E. Luukkosen
kirja

„Taistelukaasut”

kuuluu arvokkaimpien teosten
joukkoon, mitä tällä alalla
yleensä on kirjoitettu. Tilat-
kaa tämä teos kirjakaupasta
tai suoraan meiltä

O.Y.
SUOMEN SOTILAS,
Helsinki

Maanviljelijäin Maitokeskusliike Oy

KONTTORI:
Salomonink. 3. Puh. 4295

SIKURITEHDAS

KAHVIPAAHTIMO

TEEPAKKAAMO

KAHVIA myös raakana

TUKUTTAIN

OSAKEYHTIÖ **KAFFE** AKTIEBOLAG

HELSINKI, LUOTSIKATU 4

Puh. 5371—7445

Sähköos.: „EFFAK”

SÄHKÖ-

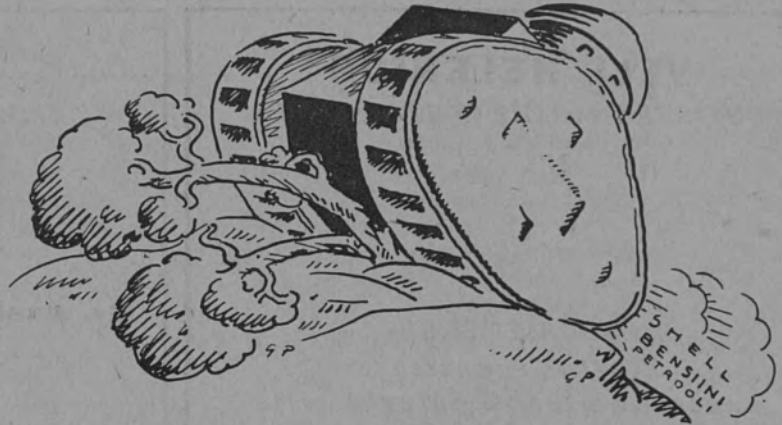
koneita - laitteita - lamppuja - tarpeita
y. m.

hankkii parhaiten

Yleinen Sähkö Osakeyhtiö
Suomessa

Aleksanterink. 21 - Helsinki - Citykäytävä

„SHELL” BENSIINI JA
PETROOLI VOITTAVAT KAIKKI VASTUKSET

SUOMEN PETROLINTUONTIOSAKEYHTIÖ

MASUT
HELSINKI

Aseoppi

kirj. E. Virkki
ja

Automaattipistoolit

kirj. B. Flinck

ovat kirjoja, joihin kaikkien kannattaa tutustua!

Karjan Vaatetustehdas

KARJA

OMISTAJA: AUG. WIKGREN

AJANMUKAINEN TEHDASLAITOS

HIENOMPIEN SIVIILI- JA

VIRKAPUKUJEN VALMISTUSTA VARTEN

Keravan Puuteollisuus Oy.

KERAVA - PUHELIN 61

PUUSEPPÄTEHDAS

Suorittaa kaikkia rakennusalaan kuuluvia puusepäntöitä.

SAHA ja HÖYLÄÄMÖ

Myydään sahattua ja höylättyä, kuivattua ja kuivaamatonta puutavaraa.

Björkbodan Tehdas Osakeyhtiö KELLOKOSKEN TEHDAS

valmistaa
Rakennustakeita,
Meijeriastioita,
Taloustarvekaluja,
Työkaluja
y.m. y.m.

Lahden Rautateollisuus Oy. Lahti

Valmistaa erikoisalanaan:

Sahalaituskoneita
Puuseppätehtaan koneita
Myllykoneita
Turveteollisuuskoneita
Traktorirekiä

P. J. PESONEN, VIIPURI

Perustettu 1886

Tukkukauppa Pietarinkatu 12,
Myymälät Pietarin- ja Karjalank. kulmassa

PUHELIMET:

Tukkukauppaan

Johtajille	9 49	Lähetäjä	13 38
Ulkoilija	69	Myyvälään	8 46
Myyntiosasto	1 88	”	9 56
”	23 73	Kangaskauppaan	2 98

Maakuntain Keskus-Pankki $\frac{0}{y}$

Helsinki

Haarakonttoreita:

Helsinki - Eira, Helsinki - Vallila Malmi ja Järvenpää,

Erinomaiset talletusehdot

Pankin omistavat:	Omat varat:	Sivu- kontt.:
Länsi-Suomen Osake-Pankki.	43,000,000:—	27 kpl.
Pohjolan Osake-Pankki	11,900,000:—	10 ”
Savo-Karjalan Osake-Pankki.	34,000,000:—	25 ”
Tampereen Osake-Pankki....	38,100,000:—	33 ”
		<u>95 kpl.</u>

IHANNE margariini

*on saavuttanut tun-
nustusta kaikkialla*

Ostakaa aina

Ehdottomasti trustivapaita

Ab. Sandvikens Skeppsdocka & Mekaniska Verkstad

Helsinki

Laivoja

*Höyrykoneita - Höyrykattiloita
Rautatievaunuja*

BARKERIN VALKOKANKAAT:

madapollam, hollands, virginia, mehiläinen, lähetyskangas, sertinki y.m. ovat vanhastaan maankuulut.

BARKERIN HAME- JA PAITA-KANKAIDEN

kuosit ja laadut seuraavat tarkoin muodin vaihteluita

BARKERIN LANKOJA

on aina kaikkialta saatavissa. Laatu tunnetusti hyvää. Värät pitävät.

AB. JOHN BARKER OY.
Turku

Littoisten Osakeyhtiö

Littoinen

Maamme vanhin verkatehdas. Suosittelee kestävyytensä ja laadunsa vuoksi kilpailukykyisiksi tunnettuja tuotteitaan:

Sarkaa
Doffelia
Eskimota
Trikoota
Verkaa ja
Kampalänkakangasta

PANSSARIMASSA-

PERMANNONPÄÄLLYSTE

KESTÄVÄ
SAUMATON
TULENKESTÄVÄ

Viktor Gåsström Rakennuskonttori
Helsinki, Hakasalmenkatu 1 - Puhelimet 77 61 ja 57.45

HAVIN PARTASAIPPUJAA
KÄYTTÄMÄLLÄ

Parranajokoneita

erikoisilla
SOUPLEX-TERILLÄ
25:— mk:sta ylöspäin.
Souplex terät 2:50 kpl.

Myy
HÄMEEN URHEILU-KESKUS OY.
Tampere - Hämeenkatu 4 - Puh. 10 06 ja 20 46

Waasan Höyryleipomo Oy:n näkkileipä

on tunnettu maan parhaaksi!

Rakentaa kaikenlaisia
Purje- ja moottoriweneitä

Ab. Borgå Båtvart Oy.
Porvoo

Vuimeinen lehti

Pilapaloja

»REHELLINEN SUOMALAINEN».

Piirt. E. Koponen.

Sotilasmerkkejä

valmistaa taidolla ja asian
ymmärtämyksellä

VELJEKSET

SUNDQVIST

Helsinki - Hallituskatu 14

Kompaniassa on äksypäinen sotilas A., joka ei ota sopeutuakseen vallitsevaan järjestykseen. Seuranneista rangaistuksista ei A. liioin ole ojentunut. Väepeli päättää koettaa hyvällä ja sanoo:

— Kuulkaa, sotilas A., jos te nyt olette tämän viikon nuhteettomasti, niin palkinnoksi siitä minä hankin teille ylimääräisen loman.

Sotilas A.: Luuleeko herra väepeli, että minä annan lahjoa itseni. Olen minä sentään rehellinen suomalainen.

LEVITTÄKÄÄ SUOMEN SOTILASTA

Rakennusosakeyhtiö Pyramid

Puhelimet: 2924 Johtaja
2904 Konttori

VIIPURI
Pietarink. 15

Sähköosoite: PYRAMID

Suorittaa Puolustusministeriön linoitustöitä sekä kaikkia rakennusalaan kuuluvia suunnittelu- ja rakennustehtäviä

Voimapaperia

Sähköosoite: KRAFTPAPER
PUHELIN 578

Me toimitamme parasta Voimapaperia sekä arkeissa että rullissa 40 gr:sta 300 gr:aan m²:ltä. Erikoisesti suosittelemme säästörullamme (tiskirullia) seuraavia suuruuksia:

57 cm. 5 ³/₄ kg 50 gr. m²:ltä
40 „ 4 „ 40 „ „
20 „ 2 „ 40 „ „

Pingotuspaperirullia:

150 cm. 10 kg. 75 gr. m²:ltä
100 „ 10 „ 60 „ „

Rulla-asettimia

säästörulliin voidaan myöskin saada kauttamme

BJÖRNEBORGS PAPPERSBRUK, A.B. PORI

Myynti tapahtuu Suomessa suoraan pääkonttoristamme Porissa tai edusajamme Paroni Hj. v. Friesendorff'in kautta Helsingissä

MUINOIN, kun tavat olivat yksinkertaiset ja ihmiset tyytyväisiä, oli esim. metsätyömiesten ainoana eväänä **yksi reikäleipä** päivää kohden. Tämä jos mikään osoittaa kuinka suuri ravintoarvo on **Kovalla leivällä** puhumattakaan sen monista muista erinomaisista ominaisuuksista.

Hyvänmakuisempaa ja mureampaa leipää ette voi löytää kuin meidän varastosta jälleen kauppaan laskemamme

**Herkku-,
Näkki- ja
Ruokaleipämme**

LEIPÄTEHDAS **IPNOS** PUHELIN 604
TURKU

*Maan huomattavin ja
enin käytetty*

Sotilas- Kirjapainotöiden

valmistaja on
edelleen

Mikkelin Uusi-Kirjapaino ja Sitomo

Mikkeli - Puh. 209

*Suurin varasto ja
valikoima sotalaitoksessa
käytettäviä painotuotteita.*

Säiniön Tiilitehdas ja Saha Oy Säiniö

SUOSITTELEE HYVIKSITUNNETTUJA

MUURI- JA UUNI-

TIILIÄ

PUHELIMET:
Konttori, Viipuri 2522
Tehdas, Säiniö . . 40